

מבחן בהיסטוריה כיתה ח מחצית שנייה

עני על 4 שאלות מתוך 7. (אפשר לענות על יותר שאלות ולקבל בונוס)

אל תשכחי לענות על כל חלקי השאלה!

בהצלחה!

1. במעבר לעולם חדש – המצאות, חידושים ותגליות:

- א. הציגי שתי המצאות שהומצאו במאה ה-15 והסבירי מה היו השינויים שהתחוללו בעקבות המצאה זו.
- ב. הסבירי מדוע היו האירופאים מעוניינים בגילוי נתיבים ימיים חדשים להודו ולמזרח הרחוק.
- ג. מה היו תוצאות גילוי יבשת אמריקה? התייחסי בתשובתך הן לתושבי המקום (הילידים) והן לתושבי אירופה.

2. הרנסנס:

- א. הסבירי את המושג "רנסנס" וציני למה הוא מתייחס.
- ב. הסבירי את המושג "איש אשכולות" והביאי דוגמה לדמות כזו מתקופת הרנסנס.
- ג. השוני בין ההתייחסות לאדם בימי הביניים לבין ההתייחסות לאדם בתקופת הרנסנס.
- ד. (בונוס): כיצד באו לידי ביטוי הבדלים אלו בסגנון הבנייה בשתי התקופות?

3. תנועת הרפורמציה:

- המוני העם האמינו כי "המפתחות לגן העדן מופקדים בידי הכנסייה ושליחיה".
- א. הסבירי את הציטוט והסבירי כיצד הדבר בא לידי ביטוי במציאות היומיומית.
- ב. הציגי 4 טענות שהועלו כלפי הכנסייה ואנשיה. מהי לדעתך הטענה הקשה מכולן? הסבירי מדוע.
- ג. הסבירי מהן "95 התזות" (מי כתב אותן, מה תוכנם ועוד)
- ד. מרטין לותר יצא בעיקר נגד מכירת שטרי המחילה (האינדוליגנציות). הסבירי מדוע.

4. יהודי פולין:

קראי את הקטע ועני:

"...וילכו ויבואו ארצה פולין ויתנו למלך הר זהב. ויקבל אותם המלך בכבוד גדול. וה' רחם אותם וייתן אותם לרחמים לפני המלך והשרים. וייתן להם המלך לשבת בכל ארצות ממלכתו לסחור את הארץ לארכה ולרחבה ולעבוד את ה' כמשפט דתם. והמלך מגן בעדם מכל צר ואויב.

ודורשי רשימות אמרו: כי על כן קרא שמה פולין, כי כה אמר ישראל בבואו אל הארץ: פה – לין! לאמר: פה נלין עד שנזכה לעלות לארץ ישראל..". (ש"י עגנון)

- א. מהן הזכויות שהעניק המלך ליהודים שבאו להתיישב בפולין? צייני לפחות 2 זכויות.
- ב. מה היה יחסם של יהודי פולין לארצם? הוכיחי מהקטע!
- ג. הסבירי את המושג "חוכרים" והסבירי מדוע עיסוק זה גרם למתח מתמיד בין האיכרים ליהודים.

5. פרעות ת"ח ות"ט:

- א. הסבירי מדוע מרדו הקוזאקים באצילים ומדוע הצטרפו אליהם האיכרים האוקראינים. היעזרי בשני הקטעים להלן:

בדרומה של אוקראינה, במחוז ברצלב, החזיקו בשנת 1629 18 בעלי אחוזות בלבד בידיהם 80 אחוזים מכלל האחוזות; בבעלותו של אדם אחד, המצביא הפולני קונייצפולסקי (Koniecpolski), היו קרוב ל-19,000 משקים מתוך 65,000 שהיו באותו מחוז. משפחת האצולה העתיקה וישניובייצקי (Wiśniowiecki) (שנציגה המוכר ביותר היה הנסיך ירמי) שלטה בשנת 1616 ב-616 אחוזות באזור קייב, שבתחומו נכללו גם שטחים נרחבים ממזרח לנהר דנייפר; ואילו בשנת 1640 כבר נמנו בבעלותם 7,600 אחוזות, ושש שנים מאוחר יותר, בשנת 1645, שלט הנסיך וישניובייצקי על 38,000 אחוזות, ובהן אוכלוסייה כוללת של 230,000 נפש.

"אבל שאר דלת עם (האיכרים) היו משתעבדים בהם הדוכסים והשרים מאוד, וימרו חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בבית ובשדה, ושימו עליהם השרים מסים גדולים. וקצת מן השרים היו מענים אותם בעינויים קשים ומרים שיעמדו על אמונת האפיפיור. וכל כך היו שפלים.."

(ר' נתן הנובר)

- ב. במקומות מסוימים העמידו הקוזקים בפני היהודים ברירה – למות או להתנצר. הציגי את תגובת היהודים ומה קרה בעקבות כך.
- ג. הציגי תופעה נוספת (מלבד הרצח ההמוני) שאירעה במהלך הפרעות.

6. תנועת השבתאות:

- א. צייני שני גורמים להתפשטות תנועת השבתאות (כלומר, למה אנשים רבים חשבו שבתקופתם תבוא הגאולה).
- ב. כתבי שני מעשים יוצאי דופן שעשה שבתאי צבי וציני מה היתה תגובתם של רבני המקום למעשים אלו.
- ג. הציגי את יחסם של האנשים הנ"ל לשבתאי צבי: 1. נתן העזתי. 2. רבי יעקב ששפורטש ורבי נחמיה הכהן. 3. יהודי פולין. 4. הסולטאן התורכי.
- ד. כיצד התייחסו היהודים להתאסלמותו של שבתאי צבי? הציגי שתי התייחסויות שונות.

7. בחרי באחד הנושאים שלמדתי וכתבי:

- א. כיצד היית מלמדת אותו בכיתה? פרטי והביאי דוגמאות.
- ב. מהם הערכים אותם ניתן ללמוד מנושא זה?
- ג. צייני 3 עובדות הקשורות לנושא זה (שלא כתבת אותן במבחן) שהיית רוצה שאדע שאת יודעת אותן.

תהני!!